

*А. В. Колдовський, канд. екон. наук,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СВІТОВОЇ ВАЛЮТНОЇ СИСТЕМИ

В умовах трансформаційної економіки здійснюється ринкове та державне регулювання валютних відносин. На валютному ринку формуються попит і пропозиція валют, їх курсове співвідношення, а закони попиту та пропозиції в умовах конкуренції на валютних ринках забезпечують відносну еквівалентність обміну валют, відповідність міжнародних потоків валют потребам світового господарства, пов'язаних з рухом товарів, послуг, капіталів, кредитів. Ринкове та державне валютне регулювання завжди доповнюють одне одного.

Перше, що ґрунтується на конкуренції, породжує стимули розвитку, а друге спрямоване на подолання негативних сторін ринкового регулювання валютних відносин. Співвідношення між ними часто змінюється: в умовах кризових потрясінь, воєн, післявоєнної розрухи переважає державне валютне регулювання, часом досить жорстке, а при поліпшенні валютно-економічного становища відбувається лібералізація валютних операцій, заохочується ринкова конкуренція в цій сфері. Але держава завжди зберігає валютний контроль з метою регламентації та нагляду за валютними операціями.

Наразі відсутні чітке розуміння й оцінка теорії валютного регулювання, в тому числі форм валютної політики, що повинна відповідати сучасним економічним реаліям.

Отже, стратегія вибору форми валютного регулювання в сучасних умовах трансформації світової валютної системи ґрунтується на застосуванні однієї з двох основних теоретичних концепцій, які визначають ключові принципи як для грошово-кредитної, так і для валютної політики. Незважаючи на широкий спектр даних концепцій, визначають два фундаментальні підходи щодо організації валютного регулювання:

- монетаристський підхід, який базується на саморегулюванні економічної системи на основі ринкових процесів;
- кейнсіанський підхід, що ґрунтується на необхідності активного державного втручання в господарські процеси.

Представники класичної школи ринкову економіку розглядали як саморегулюючу систему, яка найбільш ефективно розподіляє ресурси. А. Сміт вважав, що ринковій економіці необхідна найбільша економічна свобода. Найкращий результат для всіх, на його думку, забезпечувався зацікавленістю в прибутку в умовах конкуренції. А. Сміт був переконаний, що держава не повинна втручатися (або мінімально втручатися) в процес розвитку ринкової економіки.

Кейнсіанці пов'язали процес рівноваги платіжного балансу з аналізом грошово-цінового механізму та сфери виробництва, в якій відбувається формування доходів. Тому, згідно з даною теорією, основним важелем, що приводить до рівноваги міжнародного платіжного обороту, є зміна ділової активності, зайнятості та доходів, а не зміна цін у зв'язку зі зміною кількості грошей в обороті.

Дж. М. Кейнс і його послідовники об'єднали транзакційний мотив збереження грошей і мотив обачності в загальну теорію попиту на гроші. Однак основним внеском Кейнса була теорія спекулятивного мотиву збереження грошей, яка визначає роль грошей як фінансового активу.

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що реалізація окремих теоретичних концепцій у проведенні та практичному застосуванні валютного регулювання шляхом таргетування відповідних орієнтирів, а також застосуванні відповідних інструментів, повинна базуватися на певних особливостях розвитку тієї чи іншої національної економіки у відповідний історичний період і враховувати окремі стратегічні цілі.

Колдовський, А.В. Практичні аспекти застосування стратегій валютного регулювання в умовах трансформації світової валютної системи [Текст] / А.В. Колдовський // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (24-25 жовтня 2013 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2013. – С. 48-49.